

זהר חדש פרשת תולדות

מאמר מן האדום האדום הזה

(א) ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא מן האדום האדום הזה. אמאי כתיב תרי זמני האדום. אלא, בגין דכל מה דאית ליה אדום, ב הוא אדום, כד"א (ב) ויצא הראשון אדמוני. ותבשילא דיליה אדום, דכתיב הלעיטני נא מן האדום האדום הזה. וארעא דיליה אדומה, דכתיב ארצה שעיר שדה אדום. וגוברין דיליה אדומין, דכתיב (ג) הוא עשו אבי אדום. ומאן דזמין לאתפרעא מניה אדום, דכתיב דודי צח ואדום. ולבושיה אדום, דכתיב (ד) מדוע אדום ללבושך, וכתיב (ה) מי זה בא מאדום ג.

סתרי אותיות

מאמר שבעה יומין עלאין

(ב) ד ת"ח, שבעה יומין עלאין, ברא קב"ה בעלמא. ועלייהו שתיל ובני עלמין. הה"ד, (ו) כי ששת ימים עשה ה', ולא כתיב בששת.

חלופי גרסאות

א בדפו"י כתבו בדקל"ט ב' חסר תוספתא א. ב נ"א ל"ג הוא אדום (קראקא). ג בדפו"י כתבו אמר ר' יהודה שם. ד בדפו"י כתבו לפרשת תולדות יצחק.

מסורת הזהר

(א) (בראשית כה) תולדות כח צ"א. (ב) (שם) שם יג צ"א. (ג) (בראשית לו) שם לו צ"ו. (ד) (ישעיה סג) תולדות לו צ"ט ח"ב רטו. (ה) (שם) שם צ"י. (ו) (שמות כ) ח"ב צ. ח"ג צד : רצו : ר"ז ת"א כו : ז"ח כט ט"ב של"א.

הסולם

מן האדום האדום הזה

שעתיד להפרע ממנו הוא אדום, שכתוב, דודי צח ואדום. ולבושו אדום, שכתוב, מדוע אדום ללבושך. וכתוב, מי זה בא מאדום.

מאמר

מאמר מן האדום האדום הזה

סתרי תורה

מאמר שבעה יומין עלאין

(ב) ת"ח שבעה יומין וכו' : בוא וראה שבעה ימים עליונים, שהם חג"ת נהי"מ, ברא הקב"ה בעולם, ועליהם שתל ובנה עולמות. ויש

(א) ויאמר עשו אל וגו' : ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא מן האדום האדום הזה. שואל, למה כתוב ב' פעמים האדום. ומשיב, אלא משום שכל מה שיש לעשו, הוא אדום. הוא אדום, כמש"א, ויצא הראשון אדמוני. התבשיל שלו אדום, שכתוב הלעיטני נא מן האדום האדום הזה. והארץ שלו אדומה, שכתוב, ארצה שעיר שדה אדום. ואנשים שלו אדומים, שכתוב הוא עשו אבי אדום. ומי (דפו"י דף כ"ו סוד ג) 323

ג) ולקביל אינון שבעה יומין עילאין, ברא בארעא שבעה זכאי קשוט, לקיימא לון, ולאנהרא לון, כל חד וחד לקביל יומיה. ושתיל להו, כל חד וחד בדרא דאתחזי ליה. ואינון אבהן דעלמא, אברהם יצחק ויעקב ויוסף ומשה ואהרן ודוד.

ד) ואינון איקרון הרים, הררי קדם, דאינון תליין מאינון שבעה יומין עילאין ה דאמרן. ו יומי בראשית, וז' ו דקיימא קמיהו, הה"ד ז ובית דוד כאלהים ז כמלאך ה' לפניהם.

ה) ואע"ג דאיהו שביעאה, ה רביעאה איהו ביומין. ויוסף איהו שביעאה. אבל כד ט אתכלילת ביה ביוסף, ויהיב ליה תוספת תפנוקא מבי מלכא, אקרי אף . איהי שביעאה.

סודות הזהר

חלופי גרסאות

ה ג"א ל"ג דאמרן ו' יומי בראשית (קראקא). ו ג"א דאזיל (חינצא). ז ג"א ל"ג כמלאך ה' לפניהם (קראקא). ח נוסח אחר לא גרסין מן רביעאה עד סוף האות (קראקא). ט נוסח אחר אתכליל (חינצא). י ג"א איהו (חינצא).

מאמר

הסולם

שבעה יומין עלאין

המלכות ליוס ד', נמצא היסוד יוס ז'. אבל, כשהמלכות נכללת ביוסף, שהוא יסוד, והוא נותן, למלכות, תוספת מעדנים מבית המלך, שהוא ז"א, נקראת אף המלכות שביעי.

פירוש. כבר נתבאר שיש ב' מצבים במלכות, שבמצב הא' היא בסוד ב' המאורות הגדולים, שמקבלת מצד שמאל דבינה, כמו שז"א מקבל מצד ימין דבינה. ואז נבחנת המלכות שהיא בקומה שזה עם ז"א, שחג"ת דז"א הוא לימין והמלכות לשמאל. והמצב הב' הוא אחר שנתמעטה והיתה לנקודה תחת יסוד דז"א. שאז היא נבנית לנוקבא דז"א, שתקבל מז"א, ולא מבינה. וגם במצב הב' שולטים בה הכלים דמצב הא', (כנ"ל לך אות פ"ה ע"ש). ולפיכך, נבחנות במלכות ב' בחינות. א) השורש שנשאר בה ממצב הא', שמבחינה זו היא רביעית לחג"ת, שחג"ת ה"ס ימין והמלכות היא שמאל, ואז היא ספירה רביעית. והיא הנקראת מלכותא דדוד. ומבחינה זו נאמר בה אבן מאסו הבונים. (כנ"ל לך אות פ"ה) וכן מבאר הזהר (בראשית א' אות ק"ח) שאומר, ויומא רביעאה, איהו יומא מאיס מבונים, כד"א אבן מאסו הבונים. ע"ש. ב) הוא השליטה של מצב הב', שמבחינה זו, נבחנת שמקבלת מן יסוד דז"א שנקרא יוסף. ואז היא ספירה שביעית. והיא נקראת מלכותא דיוסף, דהיינו שמקבלת מיוסף שהוא יסוד דז"א. ח"ש, רביעאה

ז"ש, כי ששת ימים עשה ה'. ולא כתוב בששת ימים עשה ה'. להורות שהכונה היא על הימים העליונים.

ג) ולקביל אינון שבעה וכו': וכנגד אלו שבעה ימים עליונים, חג"ת נהי"מ, ברא בארץ, שבעה צדיקי אמת, לקיים אותם ולהאיר אותם, כל אחד ואחד כנגד יומו העליון. שכל אחד משבעת הצדיקים, מקבל מהיום שנגודו, ערבשבעת הימים העליונים, ושתל אותם, כל אחד ואחד בדור הראוי לו. והם אבות העולם, אברהם, יצחק, יעקב, יוסף, משה, אהרן, דוד. פירוש. מה שחושב, יוסף לפני משה, אינו משום שהוא נצח, ומשה הוא הור, אלא שחשבם לפי סדר לידתם. ולא לפי סדר הספירות. וזה ודאי, שיוסף הוא תמיד יסוד.

ד) ואינון אקרון הרים וכו': והם נקראים הרים, הררי קדם, שהם תלויים מאלו שבעת הימים העליונים שאמדנו, שהם ששת ימי בראשית, חג"ת נהי"מ, ויום השביעי, שהוא מלכות, העומד לפניהם. ז"ש, ובית דוד, דהיינו המלכות, כאלקים כמלאך ה', לפניהם. דהיינו לפני חג"ת נהי"מ.

ה) ואע"ג דאיהו שביעאה וכו': ואע"פ, שהמלכות, שהיא דוד, הוא שביעי, הוא רביעי בימים, דהיינו שאחרי חג"ת, היא מלכות מבחינת דוד (כנ"ל בהסולם אות פ"ה). ויוסף שהוא יסוד, הוא שביעי, דהיינו אם תחשוב (דפו"י דף כ"ו טור ג)

(ו) וכלהו אחידו בה בשכינתא, ברזא דשבעה. בגין דשכינתא איקרי בת שבע. בת מאימא עילאה, דאיהי כללא דשבע דרגין כ דעמה. ואיהי דרגא דצדק, עשיראה דאינון ספירין, דאיקרי בהו קביה.

(ז) ואיקרי שביעאה בקרא, (ח) דלך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל וכו', עד הממלכה. ומיט, והא רביעאה היא ליומי. אלא בגין דאיהי נטיעה בתראה, ואתכלילת בשביעאה, בגיכ נטלה שמיא, וכולא חד.

(ח) וכל חד וחד מאבהן, ידע ליה לקביה, מגו אספקלריא דליה. אברהם ידע ליה, מגו חסד, דאיהו מדת הגדולה, מדת החסד, ימינא דמלכא. ועל דא אחיד בה, ולא שביק לה לעלמין, ועביד טיבו עם בני נשא, ואוקמוה. דהא עובדוי סליקו ליה כ בהאי דרגא.

(ט) יצחק ידע ליה בדרגא דגבורה, דאקרי פחד יצחק, ודחיל ליה לעלמין.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ח) (ד"ה א כט) כ"א רעה צ"ב.

כ נ"א דעמיה (דפוסים הראשונים). ל נ"א ל"ג בהאי דרגא (קראקא).

מאמר

הסולם

שבעה יומין עלאין

לרביעית במצב הא' (כנ"ל אות ה') היינו רק משום עליה, שעלתה המלכות ממקומה. ונכללה בנוקבא דז"א שבגופו (כמ"ש באדרא רבה דף קפ"ו ד"ה ובחזילות) ומחמת עליה זו, נעשתה המלכות רביעית. והיסוד שביעי. וז"ש, אלא, בגין דהיא נטיעה בתראה, שמסדר אצילות הספירות, נאצלה המלכות באחרונה, אחר היסוד. ומה שנעשתה רביעית, אינו אלא מחמת עליה. ואתכלילת בשביעאה, וגם היא נכללת ביסוד, שנקרא שביעי, דהיינו במצב הב', שהיא חוזרת ונעשית נקודה תחת היסוד דז"א, ונכללת בו (כנ"ל אות ה') ומשום ב' טעמים אלו נקראת המלכות שביעי.

(ח) וכל חד מאבהן וכו': וכל אחד ואחד מן האבות, ידע את הקב"ה מתוך המדרגה המיוחדת שלו, אברהם ידע את הקב"ה מתוך החסד, שהוא מדת הגדולה, שבמקרא הנ"ל, לך ה' הגדולה והגבורה, שהוא מדת החסד, יד ימינו של המלך. ועל כן אחז בה, בספירת החסד, ולא עזב אותה לעולם, ועשה חסד עם בני אדם. העמידוהו, כי מעשיו הטובים שעשה היו עולים במדרגה זו של חסד, דהיינו לעשות חסד עם הבריות.

(ט) יצחק ידע ליה וכו': יצחק ידע את הקב"ה, במדרגת הגבורה, הנקראת פחד יצחק, והיה ירא אותה לעולם. יעקב ידע את הקב"ה, מתוך מדת התפארת, שהיא כלולה מחסד

רביעאה איהו ביומין, שהיא המלכות אחרי חג"ת, שזה משורש המצב הא' שנשאד במלכות. אבל כד אתכלילת ביה ביוסף וכו' אקרי אוקף איהי שביעאה. היינו מצד מצב הב', אחר שנתמעטה לנקודה תחת היסוד. שאז נבחנת לספירה שביעית.

(ו) וכלהו אחידו בה וכו': וכל הספירות נאחזות בשכינה, כשהיא בסוד שבעה, כי כשהיא במצב הב' יש לה כל השלימות. כי השכינה נקראת בת שבע, שהיא בת לאמא עלאה, עשויה בינה, שהיא כוללת שבע מדרגות תחתונות עמה. והיא, המלכות, היא מדרגת צדק שהיא העשירית של הספירות האלו, שנקרא בהם הקב"ה. כלומר, אם נחשוב מכתר ולמטה נמצא שהמלכות היא ספירה העשירית.

(ז) ואיקרי שביעאה בקרא וכו': והמלכות נקראת שביעית, במקרא, לך ה' הגדולה, והגבורה, והתפארת, וההוד, כי כל בשמים ובארץ, שהוא יסוד הנקרא כל, עד הממלכה, דהיינו לך ה' הממלכה, שהיא המלכות, הרי שהיא שביעית במספר הזה, ומהו הטעם, והדי המלכות, יום רביעי היא לימים. ולמה היא כאן שביעית, ומשיב, אלא משום שהיא נטיעה אחרונה, ונכללה בשביעי, משום זה לקחה שמו, והכל אחד.

סירוש. המלכות היא באמת נטיעה אחרונה, שנאצלה ויצאה אחר יסוד דז"א, ומה שנחשבת

(דפו"י דף כ"ו טור ג)

יעקב ידע ליה, מגו דרגא דתפארת. דאיהו כליל מחסד ומפחד, ואקרי אמת, ואחיד בה. הה"ד, ט) תתן אמת ליעקב.
 (י) יוסף ידע * ליה לקב"ה, מגו ההיא אספקלריא, דאקרי כל. ועל דא איקרי יוסף ט כלכל, דכתיב י. ויכלכל יוסף. ואיקרי נ יסוד עולם.
 (יא) משה ואהרן אינון תרין כרובין, דאשתמע קלא דלעילא מבינייהו, ועל דא אתייהיבת אורייתא על ידייהו. הה"ד, ונועדתי לך שם ודברתי אתך וגומר. ואינון תרין כרובין דלעילא, אינון נצח והוד, ואינון תרין סמכין דגופא.
 (יב) כגוונא דא, אית לה למטרוניתא לתתא, תרין כרובין ט תחותה, ודינקין מינה. ואינון עילאין ודאי, על ארון העדות, דאיקרי צדק, ארונא עדות. ומאן עדות. דא יוסף, הה"ד ט עדות ביהוסף שמו. ואיקרי תורה שבכתב, והאי ארונא תורה שבעל פה.
 (יג) ת"ח, כל אינון פ אבהן עילאין דאחידן לעילא, רמיון כלהו בתורה שבכתב, תורת ה'. ודוד דאיהו אחיד בברייתא, דאיהי תורה שבכ"פ, רמיזא בדברי קבלה. ז ובג"כ אקרי קבלה, דמקבלת נהירו מתורה שבכתב, דאיקרי צדיק, ואיקרי יוסף, ואיקרי כל.

מסורת הזוהר

חלופי גרסאות

ט) (מיכה ז) לך קמח צ"ב. י) (בראשית מז) בהשמתו ח"ג שב. כ) (תהלים טא) וירא עא צ"ב.
 ז נ"א כל ואקרי יסוד ואקרי צדיק יסוד עולם ול"ג מן כלכל עד סוף האות (קראקא). נ נ"א מוסיף צדיק יסוד (חינצ'א). ט נ"א תחות ה' (קראקא). ע נ"א ל"ג דינקין מינה (קראקא). פ נוסח אחר בנין (דפוסיפ הראשונים). צ נוסח אחר לא גרסין ובג"כ אקרי קבלה (קראקא).

מאמר

הסולם

שבעה יומין עלאין

מחסד ופוזד, כי ת"ת ה"ס קו האמצעי הכלול מב' קצוות ימין ושמאל. שהם חסד ופחד. ונקרא אמת ואחו בה. ז"ש תתן אמת ליעקב.
 (י) יוסף ידע ליה וכו': יוסף ידע את הקב"ה, מתוך המראה ההיא הנקראת, כל. דהיינו ספירת היסוד, שנקראת, כל. וע"כ נקרא יוסף כלכל, שכתוב ויכלכל יוסף. ונקרא יסוד עולם. דהיינו שכתוב, וצדיק יסוד עולם. והנה מכאן תראה, שאע"פ שחושב את יוסף לפני משה, ע"כ"ז הוא ספירת היסוד, ומשה ואהרן הם נצח והוד. ומה שחושב יוסף לפני משה ואהרן, הוא מחמת סדר לידתם, שלא היה על פי סדר הספירות.
 (יא) משה ואהרן אינון וכו': משה ואהרן הם שני הכרובים, שהקול של מעלה נשמע ביניהם, שה"ס ב' הכרובים שאול הכפורת. וע"כ נתנה התורה על ידיהם. ז"ש. ונועדתי לך שם ודברתי אתך וגו'. ואלו ב' דהיינו 326 (דמו"י דף ב"ו טור ג' י) טור ד')

הכרובים שלמעלה הם נצח והוד. והם ב' הסומכים של הגוף.
 (יב) כגוונא דא אית וכו': כעין זה יש למלכה שהיא דוד למטה, ב' כרובים תחתיה, שהם מטטרון וסנדלפון, היונקים ממנה. ואלו ב' הכרובים העליונים הם ודאי על ארון העדות שנקרא צדק, שהוא המלכות. שהיא הארון של העדות. ומי היא עדות. הוא יוסף, שהוא היסוד, ז"ש עדות ביהוסף שמו וגו'. ויוסף נקרא תורה שבכתב, והארון, שהוא המלכות, נקרא תורה שבעל פה.
 (יג) ת"ח כל אינון וכו': בוא וראה כל אלו האבות העליונים שאחוזים למעלה, שהם אברהם יצחק יעקב משה אהרן יוסף, רמוזים כולם בתורה שבכתב, תורת הויה, כי הם ששה קצוות של ז"א הנקרא הויה, שעליו כתוב תורת הויה, וע"כ כולם תורה שבכתב. ורוד, שהוא אחוז מחוץ להם, שהוא תורה שבעל פה, דהיינו המלכות, רמוז בדברי קבלה. דהיינו

(ד) ואינן תרין כרובין עילאין, קיימין על ההוא סהדותא ^ק דארונא, הה"ד, ^ל והנצח וההוד, כי כל בשמים ובארץ, ודא איהו סיומא דשמיא ומזווג להאי ארץ.

(טו) והכי הוא, דכל מה שברא קב"ה לעילא, ברא לקבליה לתתא. ויוסף אקרי עדות, הה"ד עדות ביהוסף שמו. ועל דא שמא דיוסף שלים בכלא לעילא ותתא.

(טז) ועל דא תנינן, ארון דיוסף, וארון דשכינתא, בהדי הדדי הוו אזלין במדברא, והוו כולי עלמא ^ר אמרי מה טיבן של שני ארונות אלו. ^ש ומתיבין לן, קיים זה מה שכתוב בזה. קיי"ם ודאי, הה"ד ^ט וצדיק יסוד עולם, איהו קיומא דעלמא.

(יז) אתא דוד דאיהו שביעאה, דאבהן אחיד בה, בהאי בת שבע, דאיהו ממלכה, ולא שביק לה לעלמין. הה"ד, ^י ודוד עבדי נשיא להם לעולם. וכתבי, ^י כסאו כשמש נגדי. וכל דא אוליף לן אורייתא, דכלהו אחידן בה בשכינתא ברוא דשבע.

(יח) ת"ח, אברהם בוצינא קדמאה קדישא דעלמא, כד בעא ^ח לסלקא

חלופי גרסאות

מסורת הזת

(ל) (דהיא כט) לעיל אות ז צ"ח. (מ) (משלי י) ב"א רפז צ"ג. (ו) (יחזקאל לו) בהשטות ח"ג שב. (ס) (תהלים סט) שלח נה צ"י. (קראקא). ר ג"א ורזנה (קראקא). ר ג"א ל"ג אמרי (קראקא). ש ג"א ותיבין (קראקא). ת ג"א לאתקרבא בשכינתא (קראקא).

שבעה יומין עלאין

הסולם

מאמר

(טו) ועל דא תנינן וכו': ועל כן למדנו, ארונו של יוסף, והארון של השכינה, דהיינו ארון העדות, היו הולכים ביחד במדבר. והיו אומרים כל העולם, מה טיבם של ב' ארונות אלו שהולכים יחד. ומשיבים להם, קיים זה מה שכתוב בזה. כי יוסף, שהוא יסוד קיים ודאי, דהיינו שהוא מאיר ומקיים את השכינה שהיא מלכות ז"ש, וצדיק יסוד עולם, כי היסוד, הוא קיום העולם שהוא מלכות.

דהיינו בכתובים. ומשום זה נקראת המלכות קבלה. משום שמקבלת אור מתורה שבכתב, הנקראת צדיק, דהיינו יסוד, ונקרא יוסף, ונקרא כל.

(יז) אתא דוד דאיהו וכו': בא דוד, שהוא שביעי, דהיינו המלכות, שהאבות, חגית נה"י, אחוים בה, בבת שבע הוו שהיא ממלכה, ואינו עוזב אותה לעולם. ז"ש, ודוד עבדי נשיא להם לעולם. וכתוב, וכסאו כשמש נגדי. וכל זה מלמדת אותנו התורה, שכולם, כל חגית נה"י, אחוים בשכינה, בסוד שבע. (כנ"ל אות ז).

(ד) ואינן תרין כרובין וכו': ואלו ב' הכרובים העליונים, שהם נצח והוד, עומדים על העדות ההיא שבארץ, שהוא יסוד. כי נ"ה הם למעלה על היסוד. ז"ש, והנצח וההוד, ואח"כ, כי כל בשמים ובארץ שהוא יסוד. והיסוד הוא הסיום של השמים, שהם ז"א הנקרא שמים, כי היסוד הוא ספירה אחרונה דז"א, ומתחבר עם הארץ, שהיא המלכות. וע"כ כתוב כי כל, דהיינו יסוד, בשמים ובארץ, שהוא המחבר את השמים שהם ז"א עם הארץ שהיא המלכות.

(יח) ת"ח אברהם בוצינא וכו': בוא וראה, אברהם הוא הנר הראשון הקדוש של העולם, דהיינו ספירה ראשונה שהוא חסד, דז"א

(טו) והכי הוא דכל וכו': וכך הוא, שכל מה שברא הקב"ה למעלה, ברא כנגדו למטה, ויוסף נקרא עדות. ז"ש, עדות ביהוסף שמו וגו'. וע"כ השם של יוסף, שלם בכל, למעלה בז"א, ולמטה, במלכות. 327 (ספרי דף כ"ו טור ד')

לדרגיה, לא יכיל, עד דסליק ואשתמודע באינון תלת דרגין עלאיין דעליה, דההוא חולקא דיליה.

(ט) כיון דסליק ואשתמודע ליה לקב"ה, מגו אינון תלת דרגין, דעם אינון שבעה, דאיקרין כתר עליון חכמה בינה, ואינון שלימו דעשר ספירין, דאיקרי בהו קב"ה. וכיון דסליק א אח"כ באינון תלתא, ב דאינון עתיקא ואוי"א, דנגיד מנהון נהירו לתתא, כדין אחיד לחולקיה, ההוא דרגא דתחותיהו דאינון תלתא, דאיקרי חסד.

(כ) וכלהו אדביק לון, מגו אספקלריא דשלטא בליליא, דבהו ג ממש לא הוה ב"נ דידע כלום. ועל דא תנינו, בן שלשה שנים, הכיר אברהם את בוראו, בן שלשה דייקא.

(כא) ות"ח, רזא דהני שלשה שנין, ולא ד פחות בגין דשכינתא איקרי בת שבע, ולא יכיל לאתקרבא בהדה, עד דסליק ה באינון תלת דרגין עלאיין, דעם אינון ז', לאשתמודעא מגוון, ולאנתהרא בכל מאי דאיהו לתתא. וג' וז', הא עשר דרגין עלאיין, רזא דשמא דקב"ה.

(כב) וכיון דהוה מתנהיר באינון שלשה, בעא לסלקא באינון שבע, ברזא דכתיב, ויצב אברהם את שבע כבשות הצאן. ורזא דא רמיז לאבימלך,

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

א נ"א ל"ג אח"כ (קראקא). ב נ"א ל"ג מן ואינון עד כדין (קראקא). ג נ"א ודאי (קראקא). ד נ"א יחיד (קראקא). ה נ"א לאשתמודעא מגוון ולאנתהרא לכל מאי דאיהו לתתא באינון תלת דרגין עלאיין דעם אינון ז' וג' וז' הא עשר דרגין עלאיין (וינציא) נ"א לאשתמודע מגו ולאנתהרא ולאנתהרא לכלא מאי דאיהו לתתא באינון תלת דרגין עלאיין עם אינון ז' וג' וז' הא עשר דרגין. עלאיין (קראקא).

שבעה יומין עלאין

הסולם

מאמר

עוד לא היה אדם, שידע בהם משהו. ועל זה למדנו. בן שלש שנים, דהיינו בג' ספירות הנקראים כח"ב, הכיר אברהם את בוראו. בן שלש שנים הוא בדיוק, שהם כח"ב.

(כא) ות"ח רזא דהני וכו': בוא וראה, הסוד של אלו שלש שנים ולא פחות, הוא משום שהשכינה נקראת בת שבע, שכלולה ז"ס חג"ת נהי"ם. ואינו יכול להתקרב אצלה, עד שעולה בג' מדרגות העליונות כח"ב, שהם על ז' הספירות, חג"ת נהי"ם, להיות נודע מתוכן. מכח"ב, ולהאיר בכל מה שהוא למטה, בז"ס חג"ת נהי"ם. וג' וז', הן עשר המדרגות העליונות, שה"ס השם של הקדוש ברוך הוא.

(כב) וכיון דהוה מתנהיר וכו': וכיון שהאיר מאלו שלש הספירות כח"ב, צריך להשתלם מאלו השבע, חג"ת נהי"ם, בסוד שכתוב, ויצב אברהם את שבע כבשות הצאן. הרומזות

דז"א, שנקרא עולם, כשרצה לעלות למדרגתו, לא יכול, עד שעלה והשיג באלו ג' מדרגות העליונות, שממעל לאותו החלק שלו, שהוא חסד, דהיינו כח"ב שהם למעלה מחסד.

(ט) כיון דסליק ואשתמודע וכו': כיון שעלה והשיג את הקב"ה, מתוך אלו ג' מדרגות, שהם עם אלו השבעה, הנקראים כתר עליון, חכמה, ובינה. והם השלמות של עשר הספירות, שהקב"ה נקרא בהם. וכיון שעלה אח"כ באלו הג', כח"ב, שהם מבחינת הפרצופין, עתיקא קדישא, ואבא ואמא, שמהם נמשך האור למטה, אז אחז לחלקו, המדרגה, שמתחתיהם של אלו הג', שנקראת חסד.

(כ) וכלהו אדביק לון וכו': וכולם, כל ג' המדרגות כח"ב, השיג אותם מתוך המראה היא השולטת בלילה, שהיא המלכות. כי בהם ממש, דהיינו בכח"ב עצמם במקומם,

דלא ו' ישלטון עליהון בנוי, עד דישתלימו אינון שבעה זכאי קשוט בישראל, לקביל אינון שבעה דרגין * דלעילא.

כג) כיון ז' דישתלימו, יתיב עלמא תתאה כגוונא דעלמא עילאה. בקיומא שלים. וייתי דוד, דאיהו שביעאה, ויתער לההיא בת שבע דלעילא, דאיהי נקמא נקמתהון דישראל, ויתפרע מנהון.

כד) הה"ד, ט) ויהי אחרי כן ויך דוד את פלשתים ויכניעם ויקח דוד את מתג האמה מיד פלשתים. מאי ויהי אחרי כן. בתר דאשתלימו ישראל, והו כגוונא דלעילא, כדין ויך דוד את פלשתים ויכניעם. דהא עד השתא לא יכילו ישראל למיתבר תוקפיהון, ן והא איתערו חברייא בההוא מתג האמה, ואוקמוה. כה) ות"ח, האי דרמו ליה אברהם בכבשות הצאן, ולא בעזים, ולא במילי אחריני. בגין דאינון מסטרא דחסד, מאינון ממנן דינקין מסטרא דחסד, ינקין לתתא אינון כבשים, תחות שולטניהון. ואברהם אחיד לחולקיה מדת החסד, וכולא ברזא דחכמתא.

כו) וע"ד תנינן, מאן דשרי גו עאנא, לא מסתכן לעלמין. ואי איהו שרי גו עזיאי, ורעי לון, כמה גרדיניני נימוסין, יתבין לקבליה לאסטאה ליה, בגין דאינון מסטרא דדינא קשיא.

כז) אבל כד אתא יצחק למגזר עמיה קיים, גזר עמיה ם בשבעה, דאתגלייא מגו ההיא בירא, דכתיב ט) ויקרא אותה שבעה.

חלופי גרסאות

מסורת הוזר

ט) (ש"ב ח) בהשמטות ח"ג ש"ב. צ) (בראשית כו) ו ג"א יתפרעון מנהון עד דישתלימו (קראקא). ז ג"א דאשתלימו (קראקא). ח ג"א דהא (קראקא). ט ג"א בשכינתא (חינצ'א).

שבעה יומין עלאין

הסולם

מאמר

אז ויך דוד את פלשתים ויכניעם. כי עד עתה לא יכלו ישראל לשבור כחם. וכבר עוררו החברים באותו מתג האמה מה פירושן, והעמידוהו.

כה) ות"ח האי דרמו זכו: ובוא וראה, זה שאברהם רמו לו, ז' הצדיקים, בכבשות הצאן, ולא בעזים, ולא בדברים אחרים, היינו משום שצאן הם מצד החסד, כי מאלו הממונים היונקים מצד החסד, יונקים למטה אלו הכבשים תחת ממשלתם. ואברהם אחז לחלקו את מדת החסד, וע"כ בחר בצאן. והכל הוא בסוד החכמה.

כו) וע"ד תנינן מאן זכו: וע"כ למדנו, מי ששוכן תוך צאן, אינו מסתכן לעולם. ואם הוא שוכן תוך עזים, ורועה אותם, כמה תוקרי דינים יושבים כנגדו להסוות אותו. משום שהם מצד הדין הקשה.

כז) אבל כד אתא זכו: אבל כשבא יצחק לכרות עמו ברית, כרת עמו בשבע, ספירות

הרומזות על חג"ת נהי"מ, וסוד זה רמו לאבימלך מלך פלשתים, שלא ישלטו עליו על הפלשתים בניו של אברהם, מטרים שישתלמו אלו שבעה צדיקי אמת בישראל, שהם אברהם יצחק יעקב מעשה אהרן יוסף דוד. שהם כנגד אלו שבע המדרגות שלמעלה, חג"ת נהי"מ.

כג) כיון דישתלימו יתיב זכו: כיון שישתלמו, ז' צדיקי אמת, ישב עולם התחתון, מלכות, כעין עולם העליון, ז"א, בקיום שלם. ויבא דוד, שהוא שביעי, ויעורר לאיתה בת שבע שלמעלה, שהיא המלכות, שתנקום נקמתם של ישראל ותהיה נפרעת מהם, מפלשתים.

כד) הה"ד ויהי אחרי וגו': ז"ש, ויהי אחרי כן ויך דוד את פלשתים ויכניעם ויקח דוד את מתג האמה מיד פלשתים. מהו, ויהי אחרי כן, היינו, אחר שנשתלמו ישראל בז' צדיקי אמת, והיו כעין חג"ת נהי"מ שלמעלה,

(כח) ת"ח, אברהם קרא להיא בירא דמיין, באר שבע. יצחק קרא לה, שבעה. מה בין האי להאי. אלא בגין דיצחק אחיד לחולקיה דרגא דפתח, דאיהו דינא, וע"ד אוסיף בה ה'. וה' בכל אתר, מדת הדין. וסימנך, q) הא דרכך בראש נתתי. הה"ד ויקרא אותה שבעה. דלא עבד בחורפן, כמה דעבד אבוא, וכלא ברזא דחכמתא, ואוסיף בה ה', לאחזאה דאיהי חולקיה.

(כט) ת"ח, כד ברא קב"ה עלמא, ברא ליה בדינא. כיון דחזא דלא מתקיים, שתף ביה חסד. הה"ד, כ ה) בהבראם, ביום עשות ה' אלהים, ואוקמוה באברהם איתקיים עלמא. בג"כ האי בירא, ביתא דעלמא, על שמיה איתקרי. הה"ד, ט) על כן קרא למקום ההוא באר שבע. אף על גב דהאי בירא אתדבק ביצחק, דכתיב ט) ויקרא אותה שבעה. שמה באר שבע, סטרא דאברהם, ולא באר שבעה, הה"ד ט) וימינו תחבקני.

(ל) ות"ח, ד' מאינון שבעה זכאי קשוט, כד בעו לאתקרבא בשכינתא, ברוזא דשבע, כלהו איערעו בהאי באר, דלא פסקו מימיו לעלמין.
(לא) אברהם כרי ט) לה להאי בירא, בגין דאיהו אוליקף לכל בני עלמא, דיפלחון לקב"ה. וכיון דכרי נ) לה, אפיק מיין נבעין דלא פסקין לעלמין.

חלופי גרסאות

י) ג"א ל"ג וסימנך הא דרכך בראש נתתי (קראקא).
כ) ג"א ל"ג בהבראם (קראקא). ל) ג"א בוא (קראקא).
ט) ג"א ליה (דפוסים הראשונים). נ) ג"א ליה (דפוסים הראשונים).

מסורת הזהר

ק) (יחזקאל טז), ר) (בראשית ב) ב"א קצב צ"א.
ט) (שם כא) בהשמטות ה"ג שב: ת) (שם כו) לעיל
אות רו צ"צ. א) (שיר ב) ב"א רלה צ"א.

שבעה יומין עלאין

והעמידו, שבאברהם נתקיים העולם, שהוא חסד. כי בהבראם, הוא אותיות באברהם. משום זה, באר ההיא שהיא בית העולם, דהיינו המלכות, נקראת על שמה, על מדת החסד, ז"ש על כן קרא למקום ההוא באר שבע. ושבע היא בבחינת חסד, כנ"ל. ואע"פ שבאר ההיא נדובקה ביצחק, שכתוב, ויקרא אותה שבעה. אבל שמה נקבע, באר שבע, שהיא מצד אברהם. ולא באר שבעה, שהיא מצד יצחק. ז"ש וימינו תחבקני. שהוא חסד.

(ל) ות"ח ד' מאינון וכו': ובוא וראה, ארבעה, מאלו ז' צדיקי אמת, כשרצו להתקרב אל השכינה, בסוד שנקראת שבע, דהיינו בהתכללות ז"ס חג"ת נהי"מ, פגשו כולם באותה באר, שאין מימיה פוסקים ממנה לעולם. שה"ס המלכות השלמה מצד היסוד הדבוק בה.

(לא) אברהם כרי לה וכו': ומפרש דבריו. אברהם כרה את הבאר הזו. כלומר, שהוא יסד אותה, משום שהוא לימד את כל בני

הסולם

ספירות חג"ת נהי"מ, המתגלות מתוך באר ההיא, שהיא המלכות, שכתוב, ויקרא אותה שבעה.

(כח) ת"ח אברהם קרא וכו': בוא וראה, אברהם קרא את באר המים ההיא, שה"ס המלכות, באר שבע. יצחק קרא אותה, שבעה. מה בין זה לזה, ומשיב, אלא משום שיצחק אחז לחלקו מדרגת הפתח, שהוא דין, ע"כ הוסיף בה ה', כי ה' בכל מקום, היא מדת הדין. וע"כ הוסיף בה ה'! שקראה שבעה. וסימנך, הא דרכך בראש נתתי. ז"ש ויקרא אותה שבעה, שלא עשה כריתת הברית בכבשים כמו שעשה אביו, משום שכבשים הם מדת החסד כנ"ל והכל הוא בסוד החכמה, שהוסיף בה ה', להראות טאזדין הוא חלקו.

(כט) ת"ח כד ברא קב"ה וכו': בוא וראה, כשברא הקב"ה את העולם ברא אותו בדין, כיון שראה שאינו מתקיים חיבר עמו החסד. ז"ש בהבראם ביום עשות ה' אלקים. שהויה הוא חסד ואלקים הוא דין, וחברס יחד.

(לב) וכיון דמת אברהם, מה כתיב. (א) וכל הבארות אשר חפרו עבדי אביו בימי אברהם. בארת כתיב, וחד הוה, דכתיב באר שבע, וקרו ליה בארות, דמשמע דסגיאין הוו. בגין דהאי בירא, מתחזי לון לאבהן בכל דזכתא דהוו אזלין, והוה מתחזי לון כבירין סגיאין.

(לג) כיון (ב) דמילאו פלשתים עפרא, רזא דאהדרו בני עלמא לע"ו, הוה עלמא שמם, דלית דידע לקב"ה. כיון דאתא יצחק, מה כתיב. וישב יצחק ויחפור את בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו. מאי וישב. אלא דאתיב עלמא לתיקוניה, ואוליף לון לבני עלמא דידעון לקב"ה. הה"ד, (א) ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלהים את יצחק בנו.

(לד) (ב) וישב יצחק עם באר לחי רא"י, האי בירא ממאן הוא. ממאן דכל חיין עילאין ותתאין וקיומיהון תליין ביה. וחזי כלא. הה"ד, (א) ידע מה בחשוכא ונהורא עמיה שרא.

(לה) ות"ת, אינון עבדי יצחק * בגין דאינון מסטרא דדינא קשייא, כד חפרו (ב) לה, מה כתיב. שטנה. והא אוקמוה. עד דאתא איהו (ב) ויחפר באר אחרת וגו', ויקרא שמה רחובות ודאי. אבל עבדי אביו, בגין דכלהו אתיין מסטרא דימינא, לא הוה שטנא בעלמא, ולא נפיק דינא בהאי בירא, לאשטנא לון, כד לא (ב) מכשרי עובדיהון.

חלופי גרסאות

מסורת הזתר

(ב) (בראשית כו). (ג) (שם כה) חיי שרה סא צ"ד. (ד) (דניאל ב) בא כג צ"ו ת"ז תכ"א ס : ז"ח כו (בראשית כו) תולדות מד צ"א. (ה) (בראשית כו) תולדות מד צ"א. (ו) (בראשית כו) תולדות מד צ"א. (ז) (בראשית כו) תולדות מד צ"א. (ח) (בראשית כו) תולדות מד צ"א. (ט) (בראשית כו) תולדות מד צ"א.

שבעה יומין עלאין

הסולם

מאמר

בימי אברהם אביו. מהו, וישב. היינו שהחזיר העולם לתקונו, כי לימד לבני העולם שידעו את הקב"ה. ז"ש, ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלקים את יצחק בנו.

בני העולם, שיעבדו להקב"ה. וכיון שכרה אותה, הוציאה מים חיים שאינם נפסקים לעולם.

(לב) וכיון דמת אברהם וכו' : וכיון שמת אברהם, מה כתוב, וכל הבארות אשר חפרו עבדי אביו בימי אברהם סתמוס פלשתים. שואל, כתוב בארות, והלא אחת היתה, שכתוב, באר שבע, וקרא איתה בארות, שמשמע שהרבה היו. ומשיב, משום שאותה הבאר נראית לאבות בכל מקום שהיו הולכים, ע"כ היתה נראית להם, כבארות רבות.

(לד) וישב יצחק עם וגו' : וישב יצחק עם באר לחי רא"י. שואל, באר היא ממי היא, ומשיב, היא, ממי שכל החיים העליונים והתחתונים וקיומם תלויים בו, ורואה הכל. שהוא החכמה, כלומר, שה"ס המלכות בעת שמאירה בחכמה הנקראת ראיה, וע"כ נקראת באר לחי רא"י. ז"ש, ידע מה בחשוכא ונהורא עמיה שרא.

(לג) כיון דמלאו פלשתים וכו' : כיון שהפלשתים מלאו את הבארות בעפר, שהוא סוד, שבני אדם חזרו לעבוד עבודה זרה, היה העולם שמם שלא היה מי שירע את הקב"ה. כיון שבא יצחק, מה כתוב, וישב יצחק ויחפור את בארות המים אשר חפרו (דש"י דף כ"ו סור א' *) סור ב')

(לה) ות"ת אינון עבדי וכו' : ובוא וראה, אלו עבדי יצחק, משום שהם מצד דין הקשה, ע"כ כשחפרו אותה, מה כתוב, וקראו שמה שטנה. וכבר העמידה, עד שהוא בא ויחפר באר אחרת, ויקרא שמה רחובות. רחובות דאי

לו) ומהאי בירא, איהו פתחא למינדע ליה לקב"ה. הה"ד, ה פתחו לי שערי צדק אבא במ אודה יה. ועד דלא סליק יצחק מעלמא, בריך ליה ליעקב, ושלחיה לחרן, לאזדוגא. וכד אזיל לחרן מה כתיב. וירא והנה באר בשדה, כיון דחזא יעקב יקרא דקב"ה, מגו ההוא בירא, דאקרי באר שבע. כדן אל ללבן, אעבדך שבע שנים ברחל בתך. הקטנה דייקא.

לו) ת"ח, לקבל אינון שבעה זכאין, פקיד קב"ה. באורייתא, לקרבא קרבן מוסף, בשבע זמנין בשתא. בגין לאוספא להו עדונין ותפנוקין מבי מלכא, דישבעון אבהן בקדמיתא, ובתר כן בנין. ואינון ז' זמנין ולא יתיר.

לח) בשבתא לקבל צדיק יסוד עולם, דאקרי כל, ואקרי שבת, לאוספא ליה עידונין ממוחא סתימאה, וברישי ירחא, לקבל כנסת ישראל, דאתקריאת סיהרא.

לט) ובט"ו יומא לירחא קדמאה, לקביל אברהם אבוהון, דאחיד במדת החסד, ואקרי ראשון. ובעצרת דבחדש הג', דאתייהבת ביה אורייתא בשבעה קולות, לקביל יעקב, דאיהו תליתאי לאבהן. ואחיד בקול קול יעקב. ובראש

חלופי גרסאות

מסורת זוהר

ו) (תהלים קיח) ב"א שלט צ"ב. ז) (בראשית כט) ויצא ק ג"א ועוד (קראקא). ר ג"א מוסיף הקטנה הקטנה (דפוסים הראשונים). ש ג"א באורייתא (דפוסים הראשונים).

שבעה יומין עלאין

הסולם

מאמר

כי מוסף ה"ט תוספת. שהאבות, שהם חג"ת, ישבעו בתחילה, ואחר כך הבנים. שהם נה"מ, והם ז' פעמים בשנה, ולא יותר.

לח) בשבתא לקבל צדיק וכו': ומפרש את ז' המוספין. בשבת מקריבים קרבן מוסף כנגד צדיק יסוד עולם. הנקרא כל, ונקרא שבת להוסיף לו עידונים ממוחא סתימאה ד"א. וברי"ח מקריבים קרבן מוסף, כנגד כנסת ישראל שהיא המלכות, הנקראת לבנה. ונתבארו ב' מוספים, שכנגד יסוד ומלכות. שיוסף ודוד אחוזי בהם.

ודאי, שפסק הדין ממנה. אבל עכדי אביו, משום שכולם באו מצד הימין, שהוא חסד, לא היתה שפנה בעולם. והדין לא יצא בבאר ההיא להשטין אותם, כשמעשיהם אינם כשרים.

לו) ומהאי בירא איהו וכו': ומבאר הזו, הוא הפתח, לדעת את הקב"ה. ז"ש, פתחו לי שערי צדק אבא במ אודה יה. ומטרם שנסתלק יצחק מן העולם, ברך את יעקב, ושלחו לחרן לישא אשה. וכשבא לחרן מה כתוב, וירא והנה באר בשדה. כיון שראו יעקב את כבודו של הקב"ה, שה"ט חכמה הנקראת ראיה, מתוך הבאר הזו, הנקראת באר שבע, דהיינו המלכות כנ"ל, או אמר ללבן אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה. הקטנה בדיוק. דהיינו המלכות הנקראת רחל, שהיא בבחינת למטה מחזה ד"א. ולא הגדולה, שה"ט לאה, דהיינו הנוקבא ד"א שלמעלה מחזה שלו.

לט) ובט"ו יומא לירחא וכו': ובחמשה עשר יום לחדש הראשון מקריבים קרבן מוסף, כנגד אברהם אביהם, האחוז במדת החסד, ונקרא ראשון. ובעצרת שבת שליש, שניתנה בו התורה בו' קולות, שבמזמור הבו לה' בני אליש, מקריבים בו מוסף כנגד יעקב, שהוא שלישי לאבות, ואחוז בקול קול יעקב. שהוא תפארת, הנקרא קול, ונקרא יעקב, ובראש השנה, מקריבים קרבן מוסף, כנגד יצחק שגילד בו ברה"ש, שהוא גבורה. ואנו מזכירים בו עקדת יצחק, והוא יום הדין, כנגד מדת הדין שאחוז בה

לו) ת"ח, לקבל אינון וכו': בוא וראה, כנגד אלו שבעת הצדיקים, צוה הקב"ה בתורה, להקדיב קרבן מוסף בו' פעמים בשנה. כדי להוסיף להם עדונים ומעדנים מבית המלך.

השנה, לקביל יצחק, דאתיליד ביה, ואנן ה מדכרינן ביה עקדת יצחק, ואיהו יומא דדינא, לקבל מדת הדין דאחיד בה.
 (מ) ביום הכפורים, לקביל משה, דקביל קב"ה ביה צלותיה, וחס על ישראל, ואהדר ליה « לוחי אורייתא. בחג הסכות, לקביל אהרן, דבזכותיה הוו אזלין שבעה עננין, דחפן על ישראל כסכות, ובג"כ אינון עבדין סוכה. וכל אורייתא, כמה רזין עילאין סתימין בה, וכד אלין שבעה מתוספין בברכאן, כל עלמא בשלימו סגיאה. ב

חלופי גרסאות

ת ג"א מדכרין (דמוסים הראשונים). א ג"א ל"ג לוחי (דמוסים הראשונים). ב בדמו"י כתבו עד כאן.

שבעה יומין עלאין	הסולם	מאמר
<p>ד' עננים החופפים על ישראל בסוכות. ומשום זה הם עושים סוכה. ונתבארו ב' המוספים שכנגד מעה ואהרן שהם נו"ה. וכל התורה כמה סודות עליונים סתומים בה. וכשאלו השבעה, חג"ת נהי"מ. מתוספים בבדכות, נמצא כל העולם בשלמות גדולה.</p>	<p>בה. ונתבארו ג' מוספים, כנגד אברהם יצחק יעקב שהם חג"ת. (מ) ביום הכפורים לקבל וכו' : ביה"כ, מקריבים בו מוסף, כנגד משה, שהוא נצח, שבו, ביה"כ, קבל הקב"ה תפלתו, זריחם על ישראל והחזיר להם לוחות התורה, דהיינו לוחות העניות, בחג הסכות מקריבים בו מוסף, כנגד אהרן, שהוא הוד, שבזכותו היו הולכים (דמו"י דף כ"ז טור ב')</p>	
<p>פליק פרשת תולדות</p>		